

Tas Latweeschu lauschu draugs.

1837. 6. Mei.

18ta lappa.

Jauna sinna.

Is Widsemmes. Pasaule tā runna, ka zittā mallā Widsemme Latweeschu samneeks kahds gribboht sahtibas-beedribu eezelt, un arri jau likkumūs effoht sarakstijis. Bet sakka: ka winsch sawōs likkumōs effoht eerakstijis, ka Deews effoht pamehlejis smehtōs rakstōs, sahtibas-beedribas eezelt. Mehš nu arr gan effam lassijuschī smehtus rakstus no pirmas lappas lihds pehdigai, bet mehš to ne effam tur islassijuschī, un ne atminnamees, fur tas stahw rakstihš. Kad sahtibas-beedribas arr' tahdas beedribas irr, kas Deewam laifam buhs labpatihkamas, tapehž ka tee laudis žaur tahm no dšerschanas-grehkeem teef atgreesti, tak mehš sinnam un tizzam, ka Deewam gan ween pee tahdahm beedribahm buhs labpatihkšana, kurrās ne teef ne kas mahžihš un darrihts, kas ar Deewa smehteem wahrdeem ne fa-eet. Bet — tā kà pasaulē runna — tanis sarakstihš likkumōs dasčas leetas teefoht mahžitas, kas ne fa-eet ar smehteem raksteem. Mehš to ne sinnam, bet tā teef daudšinahts, ka arr gribboht usnemt behrnus, un arr' puppu-behrnus par sahtibas-beedreem, un ka to gribboht atbildeht, sazzidams: ka pee Latweeschu tautas tahds nelabs eeraddums effoht, teem masineem tuhliht pehž dšinschanas brendwihnu muttē eeleet, un ka tee behrni, kà no masahm deenahm eeradduschī, tā peeauguschī dšihwo un par dšehrejeem paleef. Bet mehš teescham ne saprohtam, kam tapehž behrnus sawā beedribā gribboht usnemt, kas wehl ne sinna ischēirt brendwihnu no uhdens. Woi naw deesgan, kad wezzaki teef usnemti? jo ikkars beedris, kas irr usnemts, tam laifam peenahkabs sawus tuwakus, žeeł winsch spehž, atgreest un isglaht no dšerschanas; woi tad nu wezzakeem, kas pee sahtibas-beedribas peederr, tik daudš sapraššana ne buhs, ka teem pawissupreeksch peenahkabs sawas paščas meefas augumus isfargahht, ka tee dšehreji ne paleef? — Labs darbs tas nu gan irr, sawus tuwakus atgreest no brendwihna dšerschanas un tohs passubbinahht us sahtibu, un kas to darva, tas teescham arr' pehž Deewa prahta darva, bet mehš to ne saprohtam, kam tapehž waijaga ar zitteem beedribā sabeedrotees; un ja nu arr kahds dohma, ka schis darbs drihsak' weikšees, kad daudš laudis irr apnehmuschees kōpā un weenā prahtā to pašchu darbu srašdaht, tomehr papreeksch ja apdohma, woi tas arr irr patauts tahdā beedribā sabeedrotees, un ptims beedrus derr, papreeksch ja mekle labs padohms woi pee sawa mahžitaja, woi pee zitta kahda prahtiga wihra, kas teescham tad sazzihš: ka tahdas beedribas ne

drihft eezelt bes augstakas teefas palaufchanas un apstiprinafchanas. Schè wis ne drihft isrunnatees un fazzijt: ka mums buhs Deewam wairak paklaufiht, nè kà zilwekeem, jo kad Deews arr ikkatram zilwekam pawehl, lai winsch fahrtigi dsihwo, tomehr winsch naw fahrtibas-beedribas pawehlejis, un kas tadeht fahrtibas-beedribâ ar faweem tuwakeem gribb fabeedrotees, tas to ne drihft bes augstakas teefas kahdas palaufchanas darriht. — Weidsoht mehş wehl to wahrdu norakstam: ja kahdam schis padohmus, fahrtibas-beedribu eezelt, irr no labbas un mihligas firds nahjis, kas sawus tuwafus gribb isglaht no muhschigas nahwes, us ko dserfchana un dserfchanas-greht pasuddina, tad mehş ne warram zittadi, kà winnam pateikt, ka winsch irr eefahjis muhsu tehwu-semnè tahdu darbu, kas jaw zittâs fweeschâs semmès irr fimekahrtigus labbus augtus nessis, bet tad winsch arr tik prahrtigs buhs, wiffu to isnihzinah, kas tannis likkunds, ko winsch effoht faraktijis, laikam wiltigs un nepateefigs un kas ar Deewa wahrdeem ne fa-eet, tad winsch ne mas ne apdohmafees tahş nifnas sahles un tohs ehreffchkus, kas starp teem kweescheem irr, israweht, un winsch tad arr tahdas labbas beedribas apstiprinafchanu tur meklehs, fur peenahkâhs mekleht. Wet mehş arr wehl fakkam: irr schis darbs eefahfts ar neleetigu firds-padohmu, kas ween dsennahş pehş laizigu gohdu un zilwekeem patikt, tad schis irr tahds darbs, kas ne warr pastahweht, kas fakrittihş tà kà ehka kahda, kam naw stiprs pamats.

W. G.

• A f a è l s.

Lihdsiba.

Usaëls, Fehnina dehş, eeffch Austruma semmes pee teem gudreem bija ismahjhts un par jaunekli tappis. Tad tehws winnu nosuhtija us Perseru semmi, lai winsch tur wehl tahtaki ismahjtohs, un lai redsetu, kà tee zilweki fweeschâs semmès dsihwo. — Winnam gan bija wiffas wakkas dohtas, pehş sawas paschas eegribbeschanas dsihwoht un wiffu darriht, kas tam patiktohs, bet Sern-ja, winna wezzajs mahjtajs, tas to fleppeni pawaddija, ka tas redsetu, kà nu jauneklis dsihwohs, pats fewim waldineeks un kungs buhdams.

Kad nu Usaëls bij eenahjis Perseru semnè, tad tahş leelas pilssehtas kahrumi un preeki to peewihle ar sawu saldumu, un to pahrnehme tik tohti, ka winsch teem ween kalpoja un pehş teem ween dsinnahş, pawiffam aismirsdams, ka winsch Fehnina dehş effoht, kam sawâ laikâ pahr zitteem buhs waldih.

Tà pakrittis un eeffch kahras dsihwes eegrimmis, winsch weenâ deenâ stajgaja pa teem pilssehtas dahrseem, atkal us jaunu eelihgsmofchanu dohmajoh.

Un redsi, Sern-ja, winna mahjtajs, tam gahje garram, apgehrtis kà zeklagahjejs ar kulliti muggurâ un ar wehşi rohka.

Wet Usaëls to tuhliht pasinne un iswaijaja no winna, no kurrenes winsch nahkoht un kurr eijoh?

Sern-ja tam atbildeja un fazzija: "to es ne sinnu."

Kà tad tu sawu tehwu-semmi atstahjis un tik taht gahjis, ne sinnadams, kurr tu eesi? wajjaja Usaëls.

Bet Sern-ja tam atbildeja: "es esnu aismirfts, no kurrenes es nahku un kury man ja eet, tad nu es staigaju schurp un turp, un kursch zetsch mannim wifs-jaukakajs leelaks, to paschu es usnemnu."

"Kury tu tad nu tikfi, ta darroht?" waizaja Usaels tahtafi. Sern-ja atbildeja, fazzidams: "to es ne sinnu. — Ras mannim behdas par to?" —

Tad Usaels us teem zitteem beedreem atgreesees, fazzija: "schis wihrs mannim no masahm deenahm par mahzitaju bijis, bet redseet, nu winsch gekkigs pallizzis un gluschi neprachtigi darra. — Uk, ka winsch nu pahrwehrets un pawiffam zittads tappis, ne ka papreekschu bijis!" —

"Teefa gan," fazzija Sern-ja, sawu zekka kulliti pee semmes nomesdams, "es esnu pahrwehrets un zittads tappis, bet tu pats arri wairs ne effi tahds pats, kahds tu piemaf biji. Jo piemaf es tewim biju par mahzitaju un par zekka-rahditaju un tu gabji mannim pakkat, kury es tewi waddiju. Bet nu tu mannu zekka-rahdischanu un waddischanu effi nizzinajis un nomettis, pats sewim gudrs buhdams, tapehz tad nu tewim eemu pakkat, redsedams, kury tu manni noweddifi. Ka tu bes sinnas un bes apdohma staiga, tapat ir es taggad bes sinnas un bes apdohma staigaju. Un kad tu manni par gekkigu nosauzi, ka tu sewi paschu nosauksi? — Kursch buhs tas leelakajs gekkis? Woi tas, kas zittam pakkat eet, jeb woi tas, kas to ihstenu dschwibas zekka atstahdams, zittam preekscha eet?" —

Ta runnaja Sern-ja. — Bet Usaelam azzis tappe atwehretas. Winsch atfinne sawu leelu grehku un atmesdams tahs grehku tekkas, winsch no jauna atgreesahs us to ihstenu zekka, ko Sern-ja tam no masahm deenahm parahdijis.

Dauds jaunekli ire ka Usaels. Winni ne warr sagaidiht to laiku, kur winneem wehlehts, pehz sawas paschas galwas dschwocht. — Bet ne wisseem tahds mahzitajs par fargu, kahds Sern-ja bijis. Nu tapehz tad pee daudseem no teef, ka ta leeta lihgsimiba, ar ko tee sakuschi dschwocht, ar leelu raudaschanu beidsahs. — Tapehz, jaunekli, kas tu scho stahstu lass: darri, ko darridams, bet apdohma to gallu! —

Rln.

• Spohku tizzibas angli.

Woi daschas neeku tizzibas,
 Ras sinn, pee mums arr' ne rohnahs? — —
 — — Rohit, paganiska tumfiba,
 Ras trahpi un wolti beedina! Ml. no Wids.

1.

Saifs nejauks, wehji kanzin kauge
 Pahs ehkahn ruddens wakkara,
 Un plohsidamees juntuš jauze. —
 Zehws lassa swehta grahmata. —
 „Deewš!“ ta pubsch lihse, „zekka weetu
 Jau ne warr nofht tumfuma.
 Deewš! fargi to, ka ne eestreetu
 Wo krašta muškā eserā.“

2.

War bruhiti Rahrlam faderreta
 Bij muhku mihka meitina;
 Girds abbeem sitte preekā swehta,
 Zekreis weens ohtru stattija.
 Jkreis, kad deenas darbus beidse,
 Pirms taifjahs us atdufu,
 Rahrls mihtaku wehl redseht steidse,
 Tai wehleht labbu naksninn.

3.
 „Eho waffar' winnu wolti gaiba,
 Un lihst' abrä nahtusi,
 Muht arpaffat, fauz gruhtä waidä:
 „Leht', steidsees schelohht jaunekli!
 No stahwa kraffa winsch irr grimmis
 Eeksch esera naktis tumsumä;
 Kahrlis, juhfu dehts, man laime! dsummis,
 Nu nahwes breefmas waimana!“

4.
 Tehws apdohmigi galwu kratta
 Un atbild: „meitin mihtaka,
 To spohku jau feun gaddeem matta,
 Ras daufahs wehtras naktinä;
 Senn laifös eserä eegahfahs
 Un stihke augsta leelmahte,
 Nu winnas garä tur naktis plohfahs,
 Un beede laudis pasaulä.“

5.
 „Al tehtin! ne teiz taggad neekus,
 Nahz', isglahb' Kahrla dshwibu!
 Das Kahrlis irr! un trohtkus leekus
 No Kahrla balfs gan ischkirru.“ —
 Tä, zekus kampust, schi luhdse,
 Wet leeka spohku tizziba
 Waid Mahritinu. — Wehl lihse luhdse;
 Tad ahtri ahra isstrehja.

6.
 „Ch! lautini!“ — ta usbrehtz aschi,
 Pee ohtrahm mahjahm strehjusi,
 „Al tezzeet, mihtli, tezzeet knaschi,
 Tur zilweks frittis uhdeni!“ —
 Regg wiffi tä us reises zelti,
 Nu klausih's lihse's waimanas? —
 Al ne! — atbildeja: „wolti! —
 Das Launais, kas tur draggihs.“

7.
 „Wai Deewin! mannu nelaimibu!
 Juh's neschehligas firfninas! —
 Kungs, sipro mannu nespehzi,
 Dohd' spehku man pee glahbschanas!“
 Un drohshibu tä leetin lehje
 Schi luhgschana eeksch firfninas,
 Un lihse weena steidsoht strehje,
 Kur Kahrlis fauz pehz glahbschanas.

8.
 Tehws bihbeli us plaukta lizzis,
 Us durwim skattahs bailigi,
 Un drebbedams pa durwim tizzis,
 Fauz lihst' gan skannigi.
 Winsch fauz un fauze simtkahrtigi;
 Wet tiffai wehja kauschana
 Ar leetus lahsehm nemihligi
 Ween weenigi bij' dshrdama.

9.
 Ar skallu lahpham pulkä gahje
 Tam lihdsi, luhgti kaimini,
 Lihds eseram; — sche tee apstahle
 Un eerang' — tawu nelaimi!
 Pee kruhtim kruhti faspeedusch,
 Tur diwi lihli gulleja,
 Ras scheit weens ohiru mihlejuschi,
 Pat nahwe beidsoht ne schkibra. —

10.
 Ar lihka waigu zekös kiume,
 Tehws faturrans no kaimineem;
 Jo winna dshwes laime grimme
 Lihds ar scheem mihteem behrnineem.
 Lai ilgi peeminna ne sustu,
 Ap kappu kohkus stahdija,
 Wehl rakstija wirs melnu kustu:
 „Schohs kahwe spohku tizziba!“
 L.....l.

Gudribas mahzibas.

11.
 Kad zits tew speesch, tad pazetees;
 Zaur warrenu ne atreebees;
 Jo warrens, tew atreebejis,
 Pats tew jo gruhti faspeedih's.

12.
 Kad behdas launs nahk palthga,
 Tad paleez' labbat' gruhtumä.
 Kaut winsch tew arri isglahbt warr,
 Winsch pehz, tew teescham skahdes darr.
 (Us preekschu wehl zittas.) H.

Lihds 4. Mei pee Nihges irr atnahkuschi 244 fuggi un aisbraufuschi 14.

Wrihw drikkelt. No juhrmallas-gubbernemtu augstas waldischanas puffes:
 Dr. C. E. Napierky.